

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 10. ANUL XII.

Sabiu, in 2 Februarie 1864.

Telegrafulu iese de doua ori pe septimana: joi si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani gata, prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretiul prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciele din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4. fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 fl. pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litera mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Legea pentru limbi.

Legea pentru „indreptarea egala“ a limbilor tierii, sanctionata de Maiestatea Sea si retramisa Inaltului Gubernu regescu, s'au impartitu, se dice, municipieloru spre publicare. Acesta dar aru fi celu d'antaiu fruptu pipaitu alu vietiei noastre constitutiunale, carea de altmintrea pan'acum ni-au aretatu mai multa numai partile sele cele slabe si adesea ni-a storsu marturisirea, ca 'n multe privintie pentru noi a fostu mai bine subt absolutismu. E aspra pote dicera din urma si suna mai ca o acuzare incontr'a nostra propria, ca candu adica noi inca n'amu fi capaci de a 'ntielege diferenti'a cea enorma intre absolutismu si constitutiunalismu si n'amu fi maturi de ajunsu pentru vietii'a constitutiunala; dar cine va cunoște starea cea deplorabila, in carea ne aflamu pelanga totu constitutiunalismulu nostru celu atatu de glorificatu, acel'a va crede, ca n'amu disu neadeveru prin asertulu de susu. Esistinti'a celoru catoru-va amplotiati, mai mari si mai mici, cu cari cerca mai cu sema unu soiu alu compatriotiloru nostri a ne scoțe ochii, pre noi celu putinu nu ne pote orbi; caci pelanga totu respectulu, ce datorimu acestoru amplotiati ca unoru mijlocitori intre poporu si regimu, totusi trebuie sa marturisimu, ca tocmai diet'a din urma ni-au aretatu intr'unu modu neasceptatu, catu de multu le suntu legate loru manile in legislativa. Si apoi panacandu referintiele urbariale nu voru fi complanate intr'unu modu mai multiamitoriu; panacandu cartile funduarie nu voru fi regulate si controlate, incatu Romanelu cu mosi'a sea dajduita cu totu sa n'aiba dreptu de a alege in comitetulu comuneloru, in reprezentatiunea municipieloru si in diet'a tierii; panacandu Romanulu ca idividu, ca comuna, ca corporatiune se constringe prin legi apesatore la sorte de proletariu; panacandu in acesta tierra, aperata cu atat'a sange romanescu, pentru preotimea, invetiatorimea si scoțele lui nu remane unu petecuti de pamentu spre dotare; panacandu Romanii transilvani, cari singuri intre cu numerulu pre toti ceilalti conlocuitori din tierra, au in tota patri'a doue municipie romanesce, ear atatea si atatea parti ale teritoriului locuitu de Romani e lipitu si innaditu de cutare scaunu sasescu, de cutare comitatu unghurescu; panacandu limb'a lui nu e consideratata partea cea mai mare nici in gimnasia, necum in facultatiele din tierra; panacandu inea o suta si o miia de alte lucruri nu voru fi altmintrea decum suntu: pan'atunci cate-va posturi de amplotiati, ocupate de Romani, voru fi unu surrogatu microscopicu de micu pentru dorintie'e nostre, si dulceti'a constitutiunalismului o vomu cunoște mai multu din spusele altor'a, decatu din esperiinti'a propria.

Dar sa revenimu la obiectu! Dupa-ce se va publica acesta lege, urmaza, ca sa se puna in lucrare, sa devina din cuventu fapta. Aici se deschide unu campu frumosu de activitate pentru amplotiati romani, ca adica sa esecuteze si insi si sa faca a se esecuta si din partea altor'a decisiunile eii.

Li se deschide, dicemu, unu campu largu intru esecutarea eii. Din nefericire insa nici cea mai consciintiosa esecutare nu va pote umple lacunele si stirbiturele, ce le-a lasatu in lege diet'a, poterea legislativa a tierii. Acum la esecutarea eii vomu vedé si ne vomu convinge, catu de dreptu au avutu in dieta ablegatii Sipotariu, Lazaru, Vlass'a, Popoviciu, Pope'a si altii caracterisati adeseori de escentrici, candu adusera amendementele sciute la cutare si cutare §.; tocmai acum se va vedé, deca a fostu ratacita majoritatea ablegatiloru romani, ori nu, deca au meritatu ori n'au meritatu impu-tarile, ce li s'au facutu din partea contrariloru loru.

Sa luamu unu esemplu practiculu! §. 10 dice: „In comunele cetatienesci si satesci defige limb'a afaceriloru interne in trebi comunale reprezentanti'a comuneci.“ (Vedi tota [lega in nr. 88 alu Tel. Rom. din 1863.] Romani, po-

temu dice, ca dor in tota Transilvani'a numai in orasielle—caci de orasie si cetati romanesce dorere inca nu potemu vorbi— si satele curatu romanesce suntu reprezentati dupa cuvintia; caci in celelalte orasie si sate reprezentantiele s'au re'ntregitu dupa chei'a cea vechia, parte dinnainte de 1848, asi incatu de nu cum-va voru alege Magiarii si Sasii si pre Romani (ceea-ce insa nu culezamu nici a spera), Romani nici in reprezentantie, comitele seu cum se mai chiama nu potu sa intre. Nefiindu Romani in comitete, cine sa vorbesca si 'n favorea limbei romane? Nimeni. Iata dar limb'a romana esilata din intrebuintiarea oficiosa in comune amestecate! Esilarea acest'a va dura pecatu va sta reprezentanti'a seu comitetulu respectiv, — din fericire; caci de reusia amendementulu lui Obert, atunci era sa fia esilata pentru toideun'a.

Precum va fi 'n comune, asi va fi si 'n municipie, dupa § 11. Municipie romanesce suntu in tota Transilvani'a numai doue: districtulu Fagarasiulu — si inca si acel'a fara orasiulu Fagarasiu — si districtulu Nascudulu. Mai in tote celelalte comitate si scaune, de-si 'n cele mai multe Romani facu majoritatea absoluta, ei nu suntu reprezentati nici pe departe dupa o norma drepta prin municipie; de aci urmaza, ca reprezentanti'a municipiului fiindu partea cea mai mare nero-mana, va alege a l'ta limba pentru afacerile sele municipale, — si limb'a romana iata-o esilata si din municipie, pelanga tota majoritatea locuitoriloru romani!

Asemenea se are lucrulu si cu § 16., care presidiiloru le lasa 'n voia a 'ntrebuintia limb'a carea le place, si prin acest'a presidiiloru municipale le da o prerogativa, carea no tememu ca o voru esploata forte in nefavorea limbei romane.

Totu asi depagubitoriu limbei nostre e si § 17; prin care diet'a a resignatu fara nici o nevoia la unu dreptu alu seu mare si ne disputabilu. —

Avemu dar cauza destula de a nu ascepta dela legea pentru limbi rezultate prea mari.

Cu tote acestea o salutamu ca cea d'antaiu poma culesa din pomisorulu constitutiunei nostre, si dorimu, ca baremu si in form'a acest'a sa fia esecutata cu promptitate; caci in fine, chiaru si cea mai buna si mai folositoare lege ce ajuta, deca nu se pune 'n lucrare?!

Datorinti'a nostra insa indeosebi va fi a priveghia asupra observarei eii, a pasi incontr'a ori cui ce s'aru incerca a o paralisá seu a o 'ncungiura seu a o interpreta stangaci; caci tote aceste incercari potemu prevedé ca nu voru lipsi.

Dela senatulu imperialu.

Sessiunea de fatia a senatulu imperialu se apropia cu pasi repedi de capetulu seu, si afara de obiectele, a caroru pertractare s'au inceputu si curge acum, se crede ca numai cestiunea drumului de feru transilvanu se va mai lua la desbateru, voindu pe semne regimulu prin acest'a a remunera incatu-va pre loialii sei Transilvani.

Peste siedintiele din urma, atatu ale casei de susu, catu si ale camerei ablegatiloru, potemu trece catu mai scurtu.

Cas'a de susu desbatu in siedinti'a 25. din 3 Februaru o cestiune-trebuie sa dicemu bagatela fatia cu faptele cele mari, ce le vedemu petrecendu-se dinnainte ochiloru nostri: — adeca tacsele in institutele publice de nascere si de smintiti. Nevrendu ne veni in minte samburosulu nostru proverbiiu: Satulu plange — bab'a se peptena.

In aceeași di avu siedintia cas'a ablegatiloru. La ordinea dilei fu relatiunea comisiunei compuse din ambele case pentru complanarea diferentieloru escate intre ambele case in privinti'a bugetului pe anulu 1864. Se scie adeca din desbaterile de mainainte, ca in mai multe puncte cas'a magnatiloru fusese de alta parere ca cas'a ablegatiloru; de aceea

se compusese din ambele case o comisiune de câte 6 membrii, carea sa cerce a aduce in armonia ne-intielegerile dintre ambele case. Cu aceste desbateri trecura in cas'a ablegatiloru siedintia 80, 81 si 82. Mai in toate punctele principale se aduc parerile in consubstantia; celelalte ramane a le complana regimulu, care firesce va pote incuviintia in punctele de diferintia numai sumele mai mici; caci sumele mai mici se cuprindu in cele mai mari, ear cele mai mari nu se cuprindu in cele mai mici.

Cas'a magnatiloru mai avu siedintia (a 26.), in 4 Febr., in carea alese mai antaiu o comisiune de 9 membri, carea sa examineze legea pentru darea de castigu si de venitu dela societati de actii. Totu in acea siedintia desbatu si vota si ea, dupa propunerea casei ablegatiloru, creditulu supletoriu de 525,000 f. pentru administratiunea politica a ministeriului de statu. La capetulu siedintiei mai priimi cas'a magnatiloru si proiectulu de lege privitoriu la unele schimbari, ce le facuse cas'a ablegatiloru in legea imprumutului pentru cei lipsiti din Ungaria.

In 5 Februaru iar avura siedintie amendoue casele. Cas'a magnatiloru, la propunerea Contelui Kuefstein, aduce unu: Sa traiasca! bravei armate austriace, carea a seversitu celu d'antaiu faptu de eroismu si de gloria in bataia cu Danesii. Apoi trecendu la ordinea dilei, pertracteza mai multe puncte de diferintia in bugetu, ce se escasera intre ea si intre cas'a ablegatiloru. — Si cas'a ablegatiloru aduce la inceputulu siedintiei sele unu asemenea tributulu de simpathia si de admiratiune pentru armata, precum si de jale pentru cei caduti. Propunerea urmasa din partea ablegatului celui mai oppositionalu, Dr. Giskra. Apoi vine la ordinea dilei reportulu comitetului de controlarea datorieloru statului, privitoriu la modificarea articolului, ce determina controlarea datorieloru statului prin senatulu imperialu. Se decide, a se provoca regimulu ca'n sesiunea cea mai de apropo sa aduca unu proiectu corespundiatoriu. Dup'aceea se desbatu si se voteza cele 4 millione fl. cerute supletorie de ministeriulu de resboiu pentru rebonificarea de prestatiuni si pagube facute'n resboiulu din 1859. — In aceasi di era sa tina siedintia si senatulu imperialu redusu, dar nu suntu de fatia membrii de lipsa. Herbst trage atentia Camerei asupra observarei ce a facutu, ca de luni de dile unii membri nu mai vinu la siedintie, ca'n septeman'a trecuta au fostu de fatia la desbaterea celoru 10 millione, ear de atunci incoco au intorsu camerei spatetele. (Polonii? Red.) Se decide, ca sa se ntrebuintieze decisiunea paragrafulu respectivu in privintia lipsiriloru.

Siedintia acesta in sa tina apoi in 6 Februaru. Obiectulu de desbatere e dreptulu Israelitiloru de a ave proprietati in capitala Bucovinei, Cernautiu. Polonii, Rutenii, Romanii din Bucovin'a si inca cati-va ablegati combatu prin Grocholski competintia senatului imp. la aducerea acestei legi, dar ramanu in minoritate; si asiá se priimesce legea, prin carea Evreiloru din Cernautiu se da dreptu nemarginitu a-si cumpera case si mosti. — Comitetulu propune ca sa decida camera a roga pre regimulu, ca'n sesiunea urmatoare sa aduca unu proiectu de lege, prin carea in tinutulu tieriloru reprezentate in sen. imp. redusu sa se sterga legile, ce dreptulu de possessiune-lu lega de cutare seu cutare confessiune. Se priimesce fara desbatere. Asemenea se priimesce dupa a trei'a citire si legea pentru dreptulu de possessiune alu Iudeiloru din Cernautiu. —

Unu cuventu in caus'a propria.

Facendu o revista asupra abonantiloru nostri de pe anulul 1864 — o revista, ce nu ne a neuragiatu tocmai preste mesura in missiunea cea grea ce avemu — amu fostu surprinsi de numerulu celu micu preste acceptare alu comuneloru abonate. Si fiindca presupunemu, ca nici celelalte foi romanesci nu suntu in acesta privintia mai fericite decatu noi, pentru aceea credemu ca nu causamu vatemare nici unuia din celelalte doue jurnale romane politice, deca din cestiunea acesta, bagatela la parere, dar in adeveru nu fara insemnate, facemu unu obiectu de desbatere publica.

Cum sa ne esplicamu impregiurarea, ca atatu de putine comune romanesci citescu diuarie?

Celu d'antaiu respunsu pote, ce ni se va da, va fi, ca comunelose suntu serace. Respectu de seracia! Ea'n adeveru ici colea pote fi caus'a, de nu mai ajungu banisoriu satulu si pe „gazete“; dar in cele mai multe casuri de siguru nu e. Vreo 8, 10 pana'n 12 f. pe anu suntu in bugetulu unei comune unu quantu atatu de neinsemnatu, incatu mai ca s'aru aduna din sfermiturile, ce cadu de pe

mes'a — diregatorieloru comunale. Apoi afara de aceea escusarea cu seracia n'o potemu lasa valida, caci scimu de siguru, ca mai multe comune romanesci suntu abonate din banii cei romanesci ai sateloru celoru romanesci la diuarie germane si magiare. Caus'a acestei impregiurari aru pote fi, ca diuarielose romanesci nu tinu concurentia cu cele germane seu magiare; acesta aru fi tristu pentru noi jurnalistii, cu tote ca si noi suntemu fii ai tempului si ai poporului nostru si ca atari suntemu numai unu termomentu alu culturei poporului, din care amu esitu; dar amu fi totdeodata unu pinte de a ne incorda poterile pentru aren'a de concurentia. In fine, deca unu jurnalulose romanescu n'aru pote supplini lips'a jurnaleloru straine, comuneloru li-aru sta'n voia a abona la tote trele. — Dar caus'a nu e acesta, ci suntu parte mare notarii straini, de cari e plinu locul prin comunelose romanesci. Nu suntemu manatori de straini, si ne pare bine deca vedemu pre compatriotii de felurite limbi in comerciulu catu de vin, materialu si spiritualu, unii cu altii; atata in sa totu nu merge de departe patriotismulu nostru, incatu din galanteria seu slabitiune sa vedemu cu nepesare comunelose romane in mani straine, ear pre fiii nostri sa-i audimu plangandu-se de lips'a pancei. Si tocmai prin comune de acestea romanesci cu notari neromani nu merge nici o foia romanescă, dincontra in sa mergu pote inca cate doue neromane; caci „domnulu notaru“ adesea-i pote fi usioru a convinge pre „jupanulu jude“; ca foia germana seu magiara e de lipsa, ear cea romana nu. Firesce de lipsa; caci densulu a ceea-i trebuiesce; apoi cititorulu e densulu si numai platorulu e „satulu.“ Aru fi tempulu, ca comunelose romanesci si'n privintia notariloru sei comunali sa-si traga odata sem'a mai bine. —

Alta, cu ce s'aru pote escusa pote necitirea diuarielor romanesci, aru fi pote, ca publiculu satescu nu le'ntielege de ajunsu. E adeveratu, ca „investiiti“ nostri cu ortografielose si cu limbagielose loru pare ca luera aorea inadinsu spre aceea, ca sa-i intielega catu mai putini; dar e adeveratu si aceea, ca diuarielose nu suntu chimate a fi abcdarie si carti de citire, de aceea nu potu vorbi si scrie altmintrea decumu vobescu. Bine, forte bine aru fi, deca amu ave vreunu diuaru politicu anume pentru poporu, scrisu intr'unu limbagiu catu se pote mai simplu si mai vulgaru, ba nu ni-aru pasa macaru cu cirilice, — caci totdean'a spiritulu ne e mai pe susu de forma; in sa pana atunci voru trebui sa se accomodeze si cititorii din poporu dupa majoritatea cititoriloru mai studiati si dupa modulu de scriere, ce-lu pretinde tempulu modernu. Dealtmintrea in sa si cu citirea diuarielor e ca cu multe alte lucruri; ea la inceputu se pare grea, ostenitoare, disgustatoare, dar cu tempu, crescendu puterea de a le'ntielege, divine usiora si placuta. Cati omeni betrani, nestudiati suntu; cari prin citirea continua a jurnaleloru si-au insusitu unu magazinu de sciintie limbistice, istorice, geografice si preste totu reale — preste lota acceptarea!

Nici acesta dar n'aru fi cauza de ajunsu pentru de a escusa necitirea diuarielor din partea comuneloru romane.

(Va urma.)

Sabiin in 1 Februaru. Sesiunea de fatia a senatului imperialu, precumu spunu diarele de Vienn'a, e sa se termine astadi, si asiá se pote, ca pe candu cititorii nostri voru citi aceste siruri, ablegatii transsilvani sa fia pe drumu catra casa. *) Deca se va face inchiderea sesiunei prin Maiestatea Sea in persona, ori prin unu plenipotentiatu, nu se scie. Inca in decurgerea lunei lui Februaru, se dice, se voru conchiamá dietele provinciale. Prin Vienn'a se spera, ca pelanga dietele de dincolo de Laitha, adica din tierile germano slavice, si pelanga diet'a transsilvana, carea-si va continua lucrările incepute si intrerupte, se va aduna si diet'a croatica. Acesta se concheia din corespondintia cea straordinaria de sa, ce se porta acumu intre ministeriulu de statu si Cancellaria aulica croatica. — Atunci apoi Ungaria singura aru mai fi fara dieta; panacandu? cine scie? —

Din Bundorfu (scaanulu Sighisorei) ni se scrie, ca cele publicate in „Herm. Ztg.“ etc. pe la capetulu anului 1863 asupra Romaniloru de acolo: ca adica ei si-au alesu Jude satescu deosebitu de Sasi s. a., suntu numai invective malitose, pentru de a peta pre Romani si prin diuarie, caci altmintrea nu mai sciu cum sa-i peteze. Starea cea adeverata sa fia aceea, ca esindu in 30 Octobru Inspectorulu d. Baumgärtner in fatia loculu pentru alegerea de Jude comunalu, pre Romanii — dupacum cam e datin'a pe acolo — nici i-au

*) Dupa scriile mai noue iar s'au amanatu. Red.

inșciintiatu despre venirea sea, nici i-a chiamatu a luá parte și ei la acestu actu publicu, ci i-au privitu cá pre nisce nulle, cá pre unii ce nu esista. Indignati de acésta procedere ilegalá, Români au tramisu doi inși, sa véda ce e, și laudatulu Inspectoru a respunsu, ca a venitu sa schimbe judele, dar pre Români pentru aceea nu i-a chiamatu, pentrucá ei n'au dreptu a colo. (Auditi!) Români respunsera, ca déca n'au dreptu la alegerea diregatoriloru, apoi nici acesti diregatori nu voru avé dreptu asupr'a loru. Apoi întrebându-i d. Inspectoru: Ce vreti voi? — căci pe acolo nici preoțimea se pare ca nu e scósa din: tu și voi! — ei respunsera, ca sa aiba și ei doi diregatori între diregatorii comunéi. D. Inspectoru le promise și le demandá a merge cá sa-si aléga doi inși, și apoi sa-i aduca, cá sa-i intarésca și sa-i jure. Panacându inși Români alesera, d. Inspectoru-si perduse urm'a din satu și lasase vorb'a sa-i duca sa-i jure la Sighisóira. Intr'aceea diregatori'a sasésca — nu comunala, căci aceea nu esista — la tóta ocasiunea chiamase la agendele sele și pre cei doi Români alesi de Români, dar acésta sciindu-se neintariti și nejurati, nu voiserá sa ia parte la nimicu. Diregatori'a sasésca raportá Inspectoratulu, cá Români nu voru sa primésca slujba și nu voru sa recunósca nici diregatori'a, ci si-au alesu diregatoria propria. Inspectorulu dup'aceea au venitu in satu cu gendarmi, a luat pre mai multi Români la felurite 'ntrebări, ear pre unulu Lazaru (?) Curt'a, dupa-ce la tinutu o di 'ntreaga in Bundorfu, l'a dusu prinsu in Sighisóira, unde e și acum. Vr'o 13 Români suntu dati la judecat'a criminala; poporulu român e fórté 'ngrijitu și indignatu de cele-ce are sa suferé in tóte dílele. — (Nu scimu in cátu, in cátu nu, e autentica informatiunea acést'a; noi inși deplorámu in noi și trebuie sa deplorámu și in publicu de o parte puțin'a esperiintia a Românilor in afacerile publice, dar mai multu de alta parte supremati'a și exclusivismulu, de cari se folosescu compatriotii nostri fatia cu noi. Acésta supremati'a o suferim cu atát'a mai greu, căci in totu scaunulu Sighisóirei, alu Mediasinlui și alu Cuhulmului, incátu scimu, nu este unu singuru amplotiatu, unu singuru advocatu român. Loculu acestor'a inși va cercá a-lu suplini jurnalistic'a romána; de aceea și rogámu pre toti Români, a ne descoperi ori-ce abusuri ale oficiulu publicu, ce se facu; căci suntemu resoluti a le publicá și a le combate cu tóte armele, ce ni le concede legea și dreptatea. Red.)

Pest'a in 8 Februaru 1864.

Tinerimea romána dela universitatea de aici s'au indatinatu de vr'o cãti-va ani a dá in carnavalu unu banchetu romanescu, la care sa-si uite grijile cele multe și sa se le gene in bratiéle desfatárei cordiale. Asiá și in carnavalulu anulu acestui-a s'a contielesu a eserciá datin'a acést'a și in 24 Ian. (5 Febr.) s'a serbatu in sala cea mare din otelulu „la archiducele Stefann“ banchetulu romanescu, care cu atátu mai tare merita a fi amintitu, cu cátu tinerimea pe de o parte a fostu onorata de óspeti fórté straluciti, éra pe de alta parte banchetulu a fostu acompaniatu de productiuni musicale și declamári, a căroru esecutare a surprinsu și incantatu pre fia care óspe.

La 7 óre sér'a s'au adunatu óspetii, și orchestrulu, compusu din tineri románi, au inceputu o ouvertura din oper'a Tancred, care a esecutat'a-o asiá de escelinte, incátu si-a castigatu complacerea meritata. Dintre piesele esecutate de orchestrulu au facutu mai mare furóre „Cântulu pecurariulu“ și „Ardelenele și Banatienele“, dintre care celu d'antáiu a fostu repetítu. In orchestrulu a escelatu mai cu séma dirigintele, Ioann Lemény, care și cá membru arangiatoriu a seceratu lauda. Mai departe ne-au incantatu in sér'a acést'a „Mut'a de Portici“, esecutata pe violina de Ioann Siepetianu și acompaniata pe piano-forte de D-r'a Iren'a Nedelcu; „Acumu e mediulu noptii“, aria din Romani'a de Constantin de Saligny, esecutata pre piano-forte de Stefanu Perianu, éra in fine „6-me varie“ de C. de Beriot, esecutate pe violina de Ioann Lemény și acompaniate pe piano-forte de Stefanu Perianu. Corulu vocalu a fostu emininte, declamárele escelinti, incátu aplausele nu mai érau sa incete. Cátra 10 óre s'a finitu concertulu, și óspetii, între cari amu avutu rar'a norocire a numerá pre ilustrii barbati Antoniu și Georgiu de Mocioni, Ioann Dobranu, și pre tóta intieleginti'a romána din Pest'a afara de unu abtinutu, s'au departatu pentru o óra, cá sa petróca pre dómneie, ce au onoratu tinerimea la concertu, și sa se re'tórca la banchetu (óspetiu.)

La 11 óre s'a inceputu banchetulu, care a fostu arangiatu cátu se póte de elegantu; in fruntea meșei au cuprinsu locu ilustrii barbati de Mocioni. Toastulu celu d'antáiu l'a radicat membrulu arangiatoriu Iosifu Vulcanu, multia-

mindu óspetiloru pentru onórea și simpatieles documentate éra D-lu profesorulu de limb'a romána de la universitate, Alesandru Romanu, radicá unu toastu in sanetatea ilustriloru barbati de Mocioni, și tinerimea întreaga a intonat in „sa traiesca!“ nenumerate. D-lu Vincentiu Babesiu multiam in numele ilustriloru barbati și aduse unu: „sa traiesca!“ diletantiloru, cari partea cea mai mare se bucura de sprijinulu illustrei familie de Mocioni. Dupa aceea distinsii óspeti și luara diu'a buna, și tinerimea i petrecu cu „Sa traiesca!“ pâna ce parasira sala, și atunci incepú „Calusierulu“, „Ardelenele“ și „Banatienele“, cari s'au jocat cu entusiasmulu tineretiloru. Abiá cátra 3 óre dimineti'a tinerimea s'a despartítu, remanendu-i neuitata sér'a de 24 Ian. (5 Febr.) Comitulu arangiatoriu au avutu de partea stânga a peptulu tricolorulu nationalu, dimpreuna cu simbolulu dreptáti. Priimésca multiamire publica pentru arangierea elegantá și surprinderea, ce a easianatu-o toturoru!

Unu Banatienu.

Varietáti și noutáti de di.

(Distinctione.) Maiestatea Sea Imperatulu tramise pre capitanulu Contele Kinsky la generalulu Br. Gablenz, spre a-i transpune medaliele, ce le daruiesce Mai. Sea oficeriloru și soldatiloru, cari s'au distinsu in lupt'a de lângá Königsberg in Schleswig. —

(Armat'a Romaniéi.) Dupa o corespundintia din Bucuresti a foii „Bucovina“, armat'a actuala a Romaniéi e compusa astfel: 7 regimente infanteria a 2000 feciori-8400, 1 batalionu de venatori 800, trupe de geniu 600, pompieri 500, 1 regimentu artilleria 800, 2 regimente de ulani a 700 feciori-1400, 2 escadróne trenu (trasuri, Fuhrwesen) a 200 feciori-400, 1 divisiune gendarmi 1000, 17 escadróne dorobanti a 250 feciori-4500, 5 batalióne granitieri a 1000 feciori-5000, 2 companii de flotila a 150 feciori-300, cu totulu dar 23,450 feciori. Artileri'a deocamdata consta din 24 tunuri. — Déca suntu autentice datele acestea, ceea-ce nu potemu nici afirmá nici denegá, apoi intr'adeveru trebuie sa ne mirámu de unele jurnale germane de ale nóstre, cari striga pân' la ragusiéla, ca Romani'a inarmeza preste mesurá; căci cumca la o tíera de 5 milliáne locuitori e destulu o armata de 23,000 soldati, nu va poté sustiné nimenea, care scie, ca tieri de trei, de patru, ba de cinci și de siese óri mai mici decátu Romani'a, au armate indoitu și intreitu asiá de mari!

(Bugetulu Franciei.) Spesele imperiulu francésu pe anulu 1865 s'au preliminaru cu 108,650,000 franci, din cari 60,000,000 pentru lucruri publice, 14 milliáne pentru marina și colonii, și numai 6 milliáne pentru ministeriulu de resbelu. Acolo se pune summ'a cea mai mare pe lucruri publice, la noi pe armata. —

(Furtu cu galanteria.) De curendu calatori in Franci'a unu Domnu elegantu pe drumulu de feru, și intrandu in vagonu aflá altu domnu elegantu, cu care incepá a conversá despre un'a și despre alt'a. Cestu din urma presentá celu d'antáiu tabachier'a sea, și cel'a trase din tabacu și adormi; candu se desceptá, éra in Parisu; dar orologiu, lantiu, inele, bursa cu câteva mii de fiorini érau duse. Tabaculu de nasu adeca fusese narcotieu (adormitoriu.)

(Balunen'datina tu.) D. Preotu G. P. din P. ne tramite o corespundintia estinsa, in carea ne spune, ca prin staruinti'a sea s'au arangiatu in Z. unu „baluti“ (dupa expresiunea Dsele), pentru — biseric'a din P., din care au resultat castigu curatu summa summarum 22f. 20 xr. v. a. Totdeodata ne róga a publicá pe lângá acésta corespundintia și numele toturoru contributoriloru spre acestu scopu, respective alu manicatoriloru, beutoriloru și jocatoriloru la acestu „baluti“. Amu comite unu abusu de oficiu, facendu destulu acestei cereri; nu cá candu amu nesocóti scopulu celu bunu pentru care s'a colectatu, ci pentru-ca nu potemu aprobá mijlócele luate intr'ajutoriu, si afara de aceea colónele díuarielor suntu ocupate cu alte lucruri. Ne folosim inși de ocasiune, pentru de a spune d. Parinte, ca fapt'a densului, de-si purcediatóre din zelu sinceru, totusi lovesce atátu in legile positive ale bisericei, cari-lu oprescu dela „baluti“, cátu și incontr'a moralei crescinesci in genere, carea canta nu numai la bunatalea scopulu, ci și la bunatalea mijlócelorú intreuintiate spre vre'unu scopu. Zidirea séu repararea unei biserice in ochii nostri e unu ce cu multu mai sublimu și mai santu, decátu sa se póta intreuintiá pentru efeptuirea eii „baluti“. Nu jocandu, ci cugetandu și lucrandu servimulu lui Domnedieu; unu balu pentru o bisericá, marturisimulu sinceru, nu ni se pare multu mai bunu, decátu o slujire lui Vaalu. Nu poteti sluji lui Domnedieu și Mammonci!

Bancnotele in moneta conventionala

cu 1 Ianuarie 1867 esu de totu din cursu. Banc'a nationala provóca pre toti, cari mai au astfelu de bancnote, a le preschimbá pãna la acelu terminu; cáci altmintrea remãnu de paguba cu ele. —

(C e p ó t e t e l e g r a f u l u) Cuventulu de tronu alu reginei din Engliter'a, care cuprinde 1050 cuvinte, se telegrafã dela Londr'a la Parisu pe 5 droturi in 6 minute. —

(I n n e c a r e i n f r i c o s i a t a) Intr'unu orasiu russescu se facusera dupa obiceiul boltitiei si cárciume pe ghiatia depe Volg'a. O astfelu de cárciuma deodãta se cufundã sub ghiatia si se 'necã cu tóta bagagi'a, toti ómenii si toti caii ce erau in ea si 'mpregiuru. Numerulu ómeniloru periti astfelu face vr'o 200; cáci cu cei din cárciuma se 'necara 'mpreuna si altii, cari de la malulu apeii le alergãsera intr'ajutoriu. —

Din câmpulu de lupta. Scirile, care le avemu pãna acumu, suntu tóte in favórea armatei Schleswig—Holsteiniane adeca a Austro-Prussiloru. In 6 Febr. n. au avutu brigad'a Nostiz o lupta crãncena cu Danii. La acésta lupta au participãtu si vreocãteva escadróne de husari dela reg. Liechtenstein. Lupt'a se dice ca au fostu marétia, in carea regim. de infanteria „regele belgiloru“ si batalionulu alu 9 de venatori au patimitu fórtu tare. Despre quartirele generale ni se spune, ca in 7 Februaru n. erau in Frörup la Oversee (pentru Austriaci) si in Glückburg (pentru Prussi.)

Tóta lumea dar e plina de sgomotulu armelor din Schleswig. Cu deosebire se discutãza parasirea Danewirkului din partea Danesiloru. Despre acésta fortificatiune amu vorbitu mai pe largu in unulu din nrii din urma; repetãmu, ca Danewirk e o colina facuta de câte-va sute de ani pentru apanarea tierei. Ea adeca taia Schleswig-ulu dela resaritu spre apusu, si astfelu e o fortarétia naturala capace de a opri navalirile inimice dela mediãdi, mai cu séma candu esu apele si esundéza stesurile cele baltóse de dinaintea lui. Danesii fortificãsera acésta positiune cu nespusa osteneála in anii din urma, si acum steteau dealungulu eii vre-o 30,000 soldati cu vre 100 tunuri. Austriacii si Prussii acceptau aicea un'a din cele mai sangeróse batãi in acésta campania; dar mirarea loru fu mare, si a lumii dinafara si mai mare, cându vediu-ãra, ca Danesii in nóptea din 5 spre 6 Februaru nou parasisera acésta positiune tare, lasandu in urma-si 62 tunuri batute cu cuie.

Lucrulu acum se esplica de sine singuru asiã. Prussii sub comand'a printiului Friedericu Carolu trecura in nóptea din 5 spre 6 Februaru preste riulu Schlei spre resaritu dela Danewirk, voindu a atacã pre Danesii din cóste, pecandu Austriacii innaintau din frunte. Danesii vedindu-se astfelu in pericolu de a fi atacati de dóue pãrti, ba inca de a li se taiã lini'a de retragere cátra Flensburg, fura siliti a se retrage, cu atãta mai vertosu, cáci numerulu loru erã multu mai micu decãtu alu inimiciloru. Astfelu Danesii se retrãsera spre mediãnoapte, urmariti de Prusi si Austriaci, dar totu meru luandu positiuni bune si oprindu inaintarea cestoru din urma prin lupte sangeróse.

Cea d'antãiu din aceste lupte fu la I d s t e d t, in carea escelara brigad'a austriaca Nostiz si mai multe escadróne din husarii Liechtenstein. — Regele din Dani'a s'a retrãsu (jurna'ele germane, bete de triumfu, dicu ca a fugitu) la Kopenhagen. — Unu milu dela Idstedt spre mn, la Oversee fũ a dóua lupta crunta, in carea Austriacii invinsera, luara mai multe tunuri si care si prinsera 200 Danesi; dar si ei avura perderi cumplite, cáci din regimentulu regele Belgiloru cãdiura 17 ofiieri si 500 feciori. Colonelulu regimentulu, ducele de Württemberg, e ranitu de mórte, si Maiestatea Sea indãta dupa lupta prin telegrafu lu denumi generalu.

Numele ofiieriloru austriaci cãdiuti si raniti suntu: dela reg. de inf. regele Belgiloru, cãdiuti: Pflieger, Prokesch, Haydegg, Rehn; raniti: colonelulu de Württemberg, Vicecolonelulu Illeschütz, capitanulu Entner, Sabatowich, Hochhauser, Castella, Hoffmann, Froschauer, Rathlew, Köpler, Morawetz, Barmann, Wimpfen, Schwarz. Dela batall. 9. de venatori, morti: Laiml, Lamotte, Herold; raniti: Schmigocz, Hermani, Haradauer, Went, Urschütz, Pflug. Dela husarii, ranitu Conteie Lamberg. —

Dela Oversee se retrãsera Danesii totu luptandu-se spre mediãnoapte; la Lübeck iar se 'nceise o lupta intre ei si Prussi. Danesii remãsera invinsi si se retrãsera spre apusu. Austriacii intr'aceea pefugara o parte a Danesiloru pãna la Flensburg, unde stratele (ulitiele) cetãtii incesi fara câmpurile bataliei. (Dupa o scire mai nóua nu, ci Danesii se retrãsera nóptea.) Austriacii remãsera invingatori, si Danesii se retrãsera la Fridericia. E 'ndoiéla, mai continuã-voru

o lupta atãtu de neegala ori se voru retrage la mare, se voru imbarcã si voru merge la Kopenhagen, asceptandu, dór continua diplomati'a opulu, care ei cu armele 'n mâni nu fusesera 'n stare a-lu sustine.

Luptele sangeróse se continua; Austro-Prussii cërca a tai'a Danesiloru lini'a de retragere si astfelu a-i prinde.

Prospectu politicu.

Resboiulu din Schleswig-Holstein se vede a-siarelá cechulu seu si in alte pãrti ale Europei. Lassamu pre Germani'a, carea e prea interesata in cestiunea acést'a si trecemu la partitulu actiunei in Itali'a. Acestu partitu vede in resboiulu de fatia inceputulu crisei europene, si dice ca momentulu celu mai oportunu pentru o actiune aru fi tempulu de fatia. In legatura si cu acestea de mai susu dar si protestulu din partea Italiei, insemnãmu o nota, ce se dice, ca s'aru fi datu din partea ministrulu de esterne Venesti Venosta dlui Drouyn de Luys, prin care nota guvernulu italianu se plãnge asupr'a Austriei, ca aru fi vatematu tractatulu dela Zürich. Invinuirile suntu afara de cele aduse in urulu trecut, ca furi multi din partile austriace jefuiescu pãna catra Moden'a si apoi fugu sub scutul Austriei.

Dar sa lasãmu terenulu acést'a secu si sa ascultãmu o Ieremiada russéca reproducã si de Botschafter. Ea tractéza despre Romani'a.

„Impregiurarile nóstre, dice, suntu totu mai fatale pe di ce merge. Principele Cuz'a tientesce, ca prin ajutoriulu Franciei si alu Iesuitiloru sa-si póta pune diadem'a regala a Romaniei pe capu. Ajutoriulu celoru din urma l'au castigatu prin aceea, ca au promis agentiloru ordinului iesuiticu a subordina biserie'a greca din principate scaunulu romanu ori celu pucinu a trece cu toti partisionii sei la catolicismu. Cuz'a si arata inimiciti'a sea cátra clerulu grecu (?) prin aceea, ca predéza prin Gendarmii sei sub pretestulu, ca scumpeturile monastiriloru s'aru tineã de statu. Lucrurile cele mai de lipsa pentru cultu se confisca, si se fura apoi parte de cátra Gendarmi, parte se dau la persóne inalte, care apoi le vendu la Evrei. . . .

Dupa aceste cspectoratiuni cari n'au nici unu contienementu. si cari de siguru voru fi esitudin pën'a unui archimendritu grecu, carele nu va mai fi avendu de unde sa suga, in urm'a secularisarei monastiriloru—mai urméza si alte denuntii, prin care vrea sa atraga atentiunea puteriloru garanti, spunendu, ca principele Cuz'a nu-si face capulu calindariu din notele puteriloru garante, nici din concentrarea trupeloru turcesci la Siuml'a. In fine corespundintele din Bucuresci aru mai dori vre o câteva trupe din partea puteriloru subscrise la Parisu. Are inse omenia de a spune, ca o parte numai din locuitorii Romaniei dorescu pre Turci cá pre patroni religiei loru (de siguru iaru calugarii greci, cari aveau câte dóue trei si mai multe concubine, — va se dica religione turcesca.) In fine spune, ca pensiunea ce li se da din partea statulu, nule ajunge nici de o mancare pe di (seracii ómeni!) Mai suntu si alte, care tóte cadu asupr'a leuitiloru si a principelii.

Noi cari scimu despre secularisarea monastiriloru díse „inchinate“, ne putemu esplicã asemenea corespundentie. Romanii in sa purcéda pe calea prosperarei sele cu mai pucine certe si mai multe fapte, si atunci nu se va teme de nimenea, cáci toti i voru fi amici.

Preturiile de piatia

din Sabiiu, Vineri in 31 Ian. (12 Febr. 1864.

	fl.	xr.
Grãulu de frunte, galét'a nemt. (Metzen) *)	3	60
„ de midilocu „	3	33
„ de códa „	3	7
Secar'a galét'a nemtiésca (Metzen) *)	2	27
„ de midilocu „	2	20
„ de códa „	2	13
Ovesulu de frunte, gal. nemt. (Metzen) *)	1	53
„ de midilocu „	1	47
„ de códa „	1	40
Cucuruзуlu galét'a nemtiésca (Metzen) *)	2	13

*) 3 galete nemtiesci suntu 2 galete ardelenesci.

Burs'a din Vienn'a in 31 Ian. (12 Febr.) 1864.

Metalicele 5%	72 10	Actile de creditu	181
Imprumulu nat. 5%	79 85	Argentulu	118 75
Actile de banca	777	Galbinulu	5 70

CORESPUNDINTIA. I. I. in P. Amu crediutu ca nu Ti-amu fi binevoitori adeverati, déca amu publicã cele tramise; si sperãmu, ca preste putinu ne vei multiami.